

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GINO CAMILLERI**

Seduta tas-17 ta' Novembru, 2006

Citazzjoni Numru. 2201/1999/1

Joseph Tabone u Maria Parnis

vs

Av Dr Tonio Azzopardi

II-Qorti

Rat ic-citazzjoni fejn l-atturi wara li ppremettew:-

Illi fil-programm televiz fuq il-Public Broadcasting Services, bl-isem ta' "Il-Kaz" fl-edizzjoni ta' 19 ta' Ottubru 1998, il-konvenut qal kliem malafamanti u li jesponi lil Paul Tabone, missier l-atturi Joseph u Maria u r-ragel ta' Josephine Tabone, għad-disprezz tal-pubbliku;

Illi l-kliem inkriminati huwa f' dik il-parti fejn issir riferenza cara li missier l-atturi Joseph u Maria Parnis kien involut fl-istampar u r-riciklagg tal-flus falsifikati;

Illi l-istess kliem huwa libelluz skond id-dispozizzjonijiet tal-Att dwar l-istampa Kap 248 tal-Ligijiet ta' Malta;

Illi l-esponenti jhossuhom aggravati u libellati bl-imsemmija trasmissjoni ghar-ragunijiet li gejjin u cioe' fil-programm inkriminat, il-konvenut espona lil Paul Tabone bhala bniedem li kien imdahhal fl-istampar u r-riciklagg ta' flus falsifikati. Huwa allega ukoll li kellu magna tal-istampar tal-flus foloz;

Illi l-atturi huma ulied il-mejjet Paul Tabone u ghalhekk għandhom dritt jagħmlu din il-kawza;

Għalhekk l-atturi talbu li l-konvenut jghid ghaliex dina l-Qorti m'għandiex:-

(1) tiddikjara li l-parti tax-xandira u l-kliem li qal l-istess konvenut, fil-programm "Il-Kaz" fl-edizzjoni tad-19 ta' Ottubru 1998, fejn huwa semma lill-missier l-atturi specifikatament u addebitatlu fatti inkriminanti hija libelluza fil-konfront tal-atturi, bhala eredi tieghu;

(2) tikkundanna lill-konvenut ghall-hlas ta' dik is-somma li din il-Qorti tiffissa fit-termini tal-Att Dwar l-Istampa (Kap 248 tal-Ligijiet ta' Malta) in linea ta' danni kif previsti mill-istess ligi ghall-libell;

Bl-ispejjez kontra l-konvenut li gie ngunt għas-subizzjoni;

Rat id-dikjarazzjoni tal-atturi debitament konfermata bil-gurament u l-lista tax-xhieda tagħhom;

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut fejn gie eccepit :-

1. Illi in kwantu l-kawza saret in konnessjoni ma' xi haga li ntqalet fil-programm "Il-Kaz", ekwivalenti ghal *Crimewatch*, kien hemm assenza ta' l-*animus injuriandi*, u l-hsieb li jigi malafamat missier l-atturi kien assolutament inezistenti;
2. Illi l-mejet Pawlu Tabone sseemma fil-kuntest li sseemma ghaliex dan kien irrizulta fl-inkesta tal-Magistrat Inkwirenti li saret in konnessjoni ma' l-omicidju volontarju tieghu, u xejn ma gie ivvintat. Il-konvenut informa dwar dan lil Av. Dr. Joseph Brincat biex tigi evitata l-kawza izda inutilment;
3. illi r-riferenza ghall-kaz tal-mejet Pawlu Tabone fil-programm "Il-Kaz" hija permissibbli f'socjeta' demokratika u hija esercizzju tad-dritt ta' l-esponent ghal-liberta' ta' espressjoni;
4. Illi t-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jigu michuda bl-ispejjez;

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut debitament konfermata bil-gurament u l-lista tax-xhieda tieghu;

Rat l-affidavits ta' kull wiehed u wahda tal-atturi;

Rat l-affidavit tal-konvenut;

Semghet ix-xhud prodott mill-konvenut;

Rat l-atti l-ohra kollha tal-kawza u d-dokumenti esibiti;

Rat li l-kawza giet differita għas-sentenza;

Ikkonsidrat:

Fic-citazzjoni l-atturi jghamlu referenza għal-programm televiz li xxandar minn fuq il-Public Broadcasting Services, bit-titolu "Il-Kaz" fl-edizzjoni ta' 19 ta' Ottubru 1998. L-atturi jippremettu li fl-imsemmi programm ha parti l-konvenut li qal kliem malafamanti u li jesponi lil Paul Tabone, missier l-atturi għad-disprezz tal-pubbliku. L-atturi

Kopja Informali ta' Sentenza

jippremettu ukoll li l-kliem inkriminati huwa f'dik il-parti fejn issir riferenza cara li missier l-atturi kien involut fl-istampar u r-riciklagg tal-flus falsifikati u dan il-kliem hu libelluz skond id-dispozizzjonijiet tal-Att dwar l-istampa Kap 248 tal-Ligijiet ta' Malta;

L-atturi komplew jippremettu li ghalhekk il-konvenut espona lil Paul Tabone bhala bniedem li kien imdahhal fl-istampar u r-riciklagg ta' flus falsifikati u l-konvenut allega ukoll li kellu magna tal-istampar tal-flus foloz. Ghalhekk l-atturi qed jitolbu li jigi dikjarat li l-kliem li qal il-konvenut fejn huwa semma lill-missier l-atturi hu libelluz fil-konfront tal-atturi, bhala eredi ta' missierhom u li l-konvenut jigi kundannat ihallas dik is-somma li tigi fissata minn din il-Qorti fit-termini tal-ligi rilevanti in linea ta' danni;

Fin-nota ta' eccezzjonijiet tieghu l-konvenut jissottometti li fi kwalunkwe kaz kien hemm assenza ta' *l-animus injuriandi*, u l-hsieb li jigi malafamat missier l-atturi kien inezistenti. Jeccepixxi ukoll li missier l-atturi ssemmma fil-kuntest ta' x'kien irrizulta fl-inkesta tal-Magistrat Inkwirenti li saret in konnessjoni ma' l-omicidju volontarju tieghu, u xejn ma gie ivvintat. Finalment jeccepixxi li r-riferenza ghall-kaz tal-mejjet Pawlu Tabone hi permissibbli f'socjeta' demokratika u hija esercizzju tad-dritt ta' l-esponent għal-liberta' ta' espressjoni;

Fid-dikjarazzjoni guramentata tieghu l-konvenut jghamel referenza għal siltiet mir-rapport tal-inkesta tal-Magistrat Inkwerenti kondotta għar-rigwar tal-omicidju tal-istess Pawlu Tabone. Fl-imsemmi rapport il-Magistrat Inkwesrenti jirreleva, fost affarijiet ohra, li l-mejjet Pawlu Tabone, qabel ma miet, kien qal lil martu u lil hatnu li kien sejjer jirtira l-makna li tagħmel il-flus foloz. L-istess Tabone kien ossessionat bl-idea li jsir ghani malajr u b'mezzi illeciti. Inoltre l-istess Magistrat Inkwerenti kkonkluda li l-movent tad-delitt kien serq ta' somma ta' flus li Pawlu Tabone, adeskat mill-persuni irresponsabbi bil-miragg li jkun jista' jagħmel flus foloz f'ammont konsiderevoli, kien ha mieghu b'konoxxenza ta' dawk li qatluh. F'dan ir-rigward jigi rilevat li ma giex esibit il-

proces verbal in kwestjoni. Nonostante dan il-fatt pero' l-atturi ma kkontestawx bl-ebda mod li dawn kienu xi uhud mill-kostatazzjonijiet u konkluzjonijiet li ghamel u li wasal ghalihom il-Magistrat Inkwerenti. Ghalhekk dawn l-istess kostatazzjonijiet u konkluzjonijiet qed jitqiesu li saru mill-istess Magistrat Inkwerenti fil-proces verbal relativ;

Mill-provi prodotti jirrizulta li s-suggett tal-programm televiziv in kwestjoni kien appuntu dwar it-tixrid tal-karti tal-flus foloz. F'hin minnhom fl-programm il-konvenut ghamel referenza ghal kaz li sehh fil-1966 fejn inqatel Pawlu Tabone gewwa tal-Balal. Il-konvenut jghid li wara li nqatel il-kadavru kien inharaq u l-Pulizija kellha bicca xogħol kbira biex jigi rikostitwit il-gisem tal-mejjet u li kien gie identifikat minn xi curkett u mill-forma tas-snien. It-teorija tal-Pulizija kienet li l-omicidju sehh minhabba li kien hemm magna tal-karti tal-flus foloz imdahħla;

Huma dawn il-kliem li ghalihom qed isibu oggezzjoni l-atturi. Difatti l-attrici fl-affidavit tagħha kkonfermat li hi kienet giet offiza bil-kliem li kien qal il-konvenut meta semma ghaliex missierha kien inqatel u xehed dell ikrah fuq misierha. L-attrici rreferiet għal xi kliem li qal il-konvenut li kien ta' trawma ghaliha u għal uliedha. Ikkonfermat ukoll li kellha ssir din il-kawza ghaliex reputazzjoni tagħha u l-gieħ ta' missierha gie imtebba bla bżonn fuq fatti li lanqas hemm l-ebda hjiel li huma veri. L-attur ukoll fl-affidavit tieghu kkonferma li huwa qed oggezzjona fejn il-konvenut kien għamel allegazzjonijiet li missieru kien involut f'riciklacc ta' flus foloz u li l-incident ta' missieru kien sehh minhabba l-fatt li mar biex jixtri magna li tagħmel il-flus foloz. Ma kien hemm ebda raguni għala jsiru allegazzjonijiet bħal dawn u jingħataw interpretazzjonijiet li ma kinux jirrizultaw minn xi att tal-Qorti;

Jirrizulta li r-referenza li l-konvenut għamel għal-kaz tal-qtil ta' Pawlu Tabone kienet f'waqtha u dana peress li kienet

Kopja Informali ta' Sentenza

entro l-parametri tas-suggett li kien qed jigi diskuss. Hi ben fondata l-pretensjoni tal-konvenut li l-kaz kien u, jista jinghad li għadu, ta' interess generali. Ma hemmx dubju li l-kuntest li fih jissemma l-kaz tal-omicidju hu skond dak li jirrizulta fl-inkjestha tal-Magistrat Inkwirenti. Għalhekk hi ben fondata l-asserjoni tal-konvenut li hu qal semplicement il-verita' li tirrizulta mill-proces verbal in kwestjoni u hu ma vvinta xejn. Ma jirrizultax li kien hemm xi rieda da parti tal-konvenut li tigi kkawzata xi sofferenza lill-atturi bhala ulied id-defunt Pawlu Tabone;

F'kawzi bhal dawn wiehed irid isib il-bilanc bejn id-dritt li wiehed jesprimi l-opinjoni tieghu u li jxandar dik l-opinjoni fuq naħa l-wahda u d-dritt li cittadin jigi salvagwardat li jzomm ir-reputazzjoni tieghu u li ma jixx malfamat. Hemm ukoll id-dritt tac-cittadini kollha li jigu informati. Dak li l-konvenut qal jista facilment jissejah *diritto di cronaca* li hu permissibl f'socjeta' demokratika, fuq kollox peress il-kliem li usa l-konvenut kien ibbazat fuq dan li kien irrizulta fil-kors tal-inkiesta magisterjali. Dawn il-fatti gew stabbiliti fil-proces verbal u għalhekk konfermati fil-kamp gudizzjarju. Il-fatt li ma tressaq hadd bhala akkuzat ma jfissirx li ma kienx hemm ir-rizultanzi ta' l-inkiesta;

In vista tal-premess il-kliem in kwestjoni ma jirrizultax li hu libelluz fil-konfront tal-atturi. Konsegwentement it-talbiet kollha tagħhom għandhom jigu michuda;

Għal dawn il-motivi:

Tiddeciedi billi fl-ewwel lok tilqa l-eccezzjonijiet tal-konvenut u billi fit-tieni lok tichad it-talbiet kollha attrici;

In vista tac-cirkostanzi partikolari tal-kaz l-ispejjeż jibqghu bla taxxa bejn il-partijiet .

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----